

CONSELL GENERAL

PRINCIPAT D'ANDORRA

*Grup Parlamentari
Socialdemòcrata*

M.I. Sra. Roser Suñé Pascuet
Síndica General
CONSELL GENERAL

Andorra la Vella, 11 de maig del 2022

Molt Il·lustre Senyora,

Els i les sotasignats, Pere López Agràs, conseller general i president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Judith Salazar Álvarez, consellera general i vicepresidenta del Grup Parlamentari Socialdemòcrata i Susanna Vela Palomares, consellera general del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, adjunt acompanyem la *Proposició de llei reguladora de la iniciativa legislativa popular*, perquè sigui tramitada d'acord amb el que disposen els articles 102 i següents del Reglament del Consell General.

D'acord amb el que estableix l'article 103.1 de l'esmentat Reglament, la Proposició de llei ve acompanyada d'una exposició de motius.

Aprofito l'avinentsa per testimoniar a Vostra Molt Il·lustre Senyoria la meua més distingida consideració,

Pere López Agràs
President
Grup Parlamentari Socialdemòcrata

Judith Salazar Álvarez
Vicepresidenta
Grup Parlamentari Socialdemòcrata

Susanna Vela Palomares
Consellera general
Grup Parlamentari Socialdemòcrata

Proposició de Llei reguladora de la iniciativa legislativa popular

Exposició de motius

La participació ciutadana és el dret de la ciutadania a intervenir, de manera directa o indirecta, en les polítiques públiques a través de la deliberació i la cerca del consens, per mitjà de la presentació de propostes i suggeriments. Aquest mecanisme constitueix una peça clau en el funcionament del sistema democràtic.

Per poder participar directament en els assumptes públics és necessari articular mesures per apropar les institucions als ciutadans i propiciar o facilitar la seva participació en tots els assumptes que els concerneixen, millorant així el funcionament del sistema democràtic.

Aquesta Llei regula la forma de participació legislativa de la ciutadania del Principat d'Andorra. La Constitució, en l'article 58, recull que la iniciativa legislativa, a més de correspondre al Consell General, al Govern i a tres comuns conjuntament, també pot ser exercida per una desena part del cens electoral. L'article 102 d) del Reglament del Consell General reconeix també la possibilitat que una desena part del cens electoral pugui presentar proposicions de llei. Han passat trenta anys i cal regular-ho.

Amb aquesta Llei es vol propiciar un augment de la participació ciutadana en els processos d'elaboració de les lleis.

Aquesta Llei té disset articles, dues disposicions addicionals i tres disposicions finals.

Article 1

Objecte de la iniciativa legislativa popular

1. Aquesta Llei té per objecte regular l'exercici de la iniciativa legislativa popular previst a la Constitució del Principat d'Andorra.
2. Les persones de nacionalitat andorrana, inscrites en el cens electoral i que no estan privades dels drets polítics, tenen dret a exercir la iniciativa legislativa popular.

Article 2

Matèries excloses de la iniciativa legislativa popular

S'exclouen de la iniciativa legislativa popular les matèries següents:

- a) Les relatives al pressupost de l'Estat.
- b) Les relatives a la reforma de la Constitució.
- d) Les relatives als tractats internacionals.
- d) Les iniciatives contràries a la Declaració Universal dels Drets Humans o als altres tractats i acords internacionals sobre drets humans que formen part del nostre ordenament jurídic, així com les que pretenguin restringir o anul·lar els drets civils, polítics, econòmics, socials o culturals recollits en aquests instruments.

Article 3

Mitjà per a l'exercici de la iniciativa legislativa popular

La iniciativa legislativa popular s'exerceix per mitjà de la presentació a la Sindicatura d'una proposició de llei amb el suport de les signatures, degudament autenticades, corresponents al 10% del cens electoral, en les condicions establertes en l'article 1 d'aquesta llei.

Article 4

Iniciació del procediment

1. El procediment s'inicia mitjançant la presentació a la Sindicatura, a través de la Secretaria General, d'una sol·licitud que contingui els documents següents:

- a) El text articulat de la proposició de llei precedit d'una exposició de motius.
- b) Una memòria explicativa de les raons que aconsellen, segons el parer de les persones signants, la tramitació i l'aprovació de la proposició de llei.
- c) Les fonts de suport i finançament de la iniciativa ciutadana proposada.
- c) La relació dels membres que componen la comissió promotora i les seves dades personals.

2. Els serveis jurídics del Consell General han d'assessorar els membres de la comissió promotora per facilitar-los el compliment dels requisits formals.

3. La comissió promotora haurà de vetllar perquè:

- a) La iniciativa es financi de forma transparent i els fons siguin emprats únicament per als fins amb què es recapten.
- b) Les dades de caràcter personal que es demanin siguin obtingudes, custodiades i utilitzades correctament, d'acord amb la normativa pertinent i la finalitat per a la qual es recullen.
- c) La campanya corresponent estigui lliure de declaracions difamatòries, calumniadores, obertament falses o, de qualsevol altra manera, lesives.

En conseqüència, la comissió promotora serà responsable de la salvaguarda dels drets i les obligacions vinculades al que disposa aquest apartat i dels danys que puguin causar-se amb motiu de l'organització d'una iniciativa legislativa popular i es podran imposar als promotors les sancions que legalment corresponguin.

4. La comissió promotora exerceix la representació de les persones signants de la iniciativa legislativa popular als efectes que en deriven.

La comissió promotora ha d'estar formada per un mínim de tres persones que han de complir les condicions que estableix l'article 1 i, a més, les condicions següents:

- a) Ser majors d'edat.
- b) No ser consellers o conselleres generals.
- c) No ser consellers o conselleres de comú.

5. La comissió promotora ha de designar un representant i un substitut que, al llarg de tot el procés, tenen un paper d'enllaç entre aquesta comissió i les institucions, i estan habilitats per parlar i actuar en el seu nom.

Article 5

Tràmit d'admissió

1. El registre general del Consell General registrarà, presencialment o virtualment, la iniciativa popular amb un número de registre únic i remetrà una confirmació del registre a la comissió promotora de la iniciativa.

2. La Sindicatura ha d'examinar la documentació rebuda i s'ha de pronunciar de manera motivada, en el termini de quinze dies hàbils, sobre l'admissió o la inadmissió a tràmit de la proposició de llei.

3. Si la iniciativa es presenta fora dels períodes de sessió, els terminis es començaran a computar en el període següent al de la presentació de la documentació esmentada.

4. Són causes d'inadmissibilitat de la proposició de llei:

- a) Que faci referència a una matèria exclosa d'acord amb l'article 2.
- b) Que la proposició de llei i la documentació presentades no compleixin algun dels requisits que estableix l'article 4. Això no obstant, si es tracta d'un defecte esmenable, la Sindicatura ho comunicarà a la comissió promotora perquè procedeixi, si escau, a esmenar-lo en el termini d'un mes; altrament, la sol·licitud decaurà.
- c) Que reproduïxi una altra iniciativa legislativa popular de contingut igual o substancialment equivalent presentada durant la mateixa legislatura.
- d) Que existeixi a tramitació en el Consell General un projecte o proposició de llei sobre el mateix objecte de la iniciativa legislativa popular.

5. La Sindicatura ha de notificar la resolució sobre l'admissió o la inadmissió de la proposició de llei a la comissió promotora i, en cas que la resolució sigui d'admissió, a la Junta Electoral. Aquesta resolució s'ha de publicar d'acord amb el que estableix el Reglament del Consell General.

6. Les iniciatives populars proposades que es registrin es faran públiques mitjançant els mecanismes existents a aquest efecte i seran comunicades, amb còpia de la documentació rebuda, al Govern i a les altres institucions o administracions que puguin resultar afectades. Sense perjudici dels drets de les persones derivats de la normativa de protecció de dades de caràcter personal, les persones interessades tindran el dret de sol·licitar la retirada de les seves dades personals del registre que s'estableixi a aquest efecte, després de l'expiració del període de dos anys a partir de la data de registre d'una iniciativa popular proposada.

Article 6

Recursos

1. La comissió promotora pot interposar, en els termes que estableix la legislació aplicable, un recurs de revisió contra la resolució de la Sindicatura per la qual no s'admet a tràmit la proposició de llei.

2. Contra la resolució de la Sindicatura de no admetre a tràmit la proposició de llei, la comissió promotora pot interposar, en els termes que estableix la legislació aplicable, un recurs d'empara davant del Tribunal Constitucional.

Article 7

Plecs per a la recollida de signatures

1. La comissió promotora, una vegada rebuda la notificació de l'admissió de la proposició de llei, ha de presentar a la Junta Electoral els plecs necessaris per recollir signatures. Els plecs han de reproduir el text íntegre de la proposició de llei, que s'ha d'unir als fulls destinats a recollir signatures de manera que no en puguin ésser separats. La Junta Electoral ha de segellar i numerar els fulls i ha de retornar els plecs a la comissió promotora en el termini de dos dies hàbils; de la mateixa manera, es procedirà al segellat digital de les signatures que hagin estat recollides de forma electrònica i es remetrà un document a la comissió promotora que acrediti aquest segellat digital.

2. La Junta Electoral a petició de la comissió promotora, per raons de caràcter tècnic, pot acordar que la comissió, en comptes de presentar tots els plecs per recollir signatures alhora, els pugui anar presentant en grups de plecs successius i que, per tant, el termini de segellament per a cada grup de plecs presentat comenci a comptar a partir de la data de presentació respectiva.

3. Les persones signants hauran d'emplenar la declaració de suport al plec o formulari subministrat pels promotors. Indicaràn únicament les dades personals requerides per a la verificació, indicant juntament amb la signatura de la persona legitimada el seu nom i cognoms. Les persones signants no podran signar més d'una vegada una determinada iniciativa popular proposada.

4. Els promotors poden demanar declaracions de suport en paper o electrònicament. A efectes d'aquesta llei, les declaracions de suport que s'hagin signat electrònicament seran tractades de la mateixa manera que les declaracions de suport en paper.

En els casos en què les declaracions de suport es recullin mitjançant signatura electrònica avançada o mitjançant pàgines web, és aplicable l'article 9. El que preveu aquest apartat no eximeix de la necessitat d'autenticació a què fa referència l'apartat 2 de l'article 9.

Article 8

Termini per recollir signatures

La comissió promotora ha de recollir les signatures en el termini de 120 dies hàbils a comptar del dia en què la Junta Electoral li hagi retornat el primer grup de plecs segellats. La Sindicatura pot prorrogar aquest termini fins a un màxim de 60 dies hàbils si hi concorren causes degudament justificades.

Article 9

Autenticació de les signatures

1. Les persones proponentes han de fer constar, juntament amb la signatura, el nom i els cognoms i el número de passaport.

2. Les signatures s'han d'autenticar. L'autenticació l'ha de fer un secretari o secretària judicial o el secretari o secretària del Comú on la persona signant està censada. S'ha d'indicar la data en què es fa l'autenticació, que pot ésser individual o col·lectiva, plec a plec, cas en el qual s'ha d'indicar el nombre de signatures que conté cada plec.

3. La comissió promotora pot designar fedataris especials perquè autèntiquin les signatures, sens perjudici del que estableix l'apartat 2 d'aquest article.

4. Poden adquirir la condició de fedataris especials les persones de més de divuit anys que compleixin les condicions que estableix l'article 1 i que jurin o prometin davant la Junta Electoral d'autenticar les signatures que s'adjunten a la proposició de llei.

5. Els fedataris especials incorren, en cas de falsedat, en les responsabilitats que determinen les lleis.

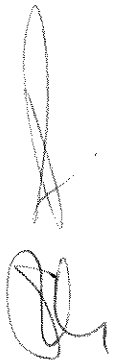
Article 10

Presentació de la iniciativa

1. Després de recollir les declaracions de suport necessàries conforme al que disposa aquesta Llei, els promotors les han de presentar al Consell General en paper o en format electrònic, conjuntament amb la informació relativa a les ajudes i el finançament que s'hagin rebut en relació amb aquesta iniciativa. Aquesta informació es publicarà al *Butlletí del Consell General*.
2. Amb aquesta finalitat, els promotors han de separar les declaracions de suport recollides en paper, les que s'hagin signat electrònicament utilitzant la signatura electrònica avançada i les recollides mitjançant el sistema de recollida a través de pàgines web.
3. Els promotors han de facilitar la informació respecte a les fonts de suport i finançament rebuts quan el seu import excedeixi els límits establerts respecte el finançament dels partits polítics.

Article 11

Acreditació de la inscripció en el cens electoral

-
1. La comissió promotora ha de fer acreditar que les persones signants estan inscrites en el cens electoral, per a la qual cosa ha de presentar els plecs de signatures en el registre del Comú on resideixen les persones signants.
 2. Els òrgans a què fa referència l'apartat 1 han de deixar constància de la data d'entrada de la sol·licitud d'acreditació i de la del retorn a la comissió promotora amb les certificacions corresponents.
 3. La comissió promotora pot sol·licitar l'acreditació de totes les signatures alhora o pot sol·licitar que els òrgans que les poden acreditar les vagin acreditant a mesura que la dita comissió els les vagi presentant en grups de plecs successius.
 4. El temps que els plecs de signatures estan en els òrgans administratius competents per a l'acreditació, si la comissió promotora els lliura tots alhora i no continua recollint signatures, no compta als efectes del termini per recollir les signatures que estableix l'article 8 o, si l'acreditació es fa una vegada exhaurit aquest termini, als efectes del termini per lliurar les signatures que estableix l'article 12.

Article 12

Lliurament de les signatures

1. Els plecs amb les signatures autenticades, juntament amb les acreditacions de la inscripció de les persones signants en el cens electoral, s'han de lliurar a la Junta Electoral dins dels set dies hàbils posteriors al

venciment del termini que estableix l'article 8. Altrament, la iniciativa legislativa popular caduca.

2. La Junta Electoral, una vegada li han estat lliurats els plec i les certificacions corresponents, els comprova i fa el recompte de signatures en un acte públic, al qual han d'ésser citades les persones representants de la comissió promotora. La Junta Electoral declara nul·les les signatures que no compleixin els requisits que estableixen els articles del 9 i 11, les quals no es computen.

3. La Junta Electoral, si el nombre de signatures vàlides és igual o superior al 10% del cens electoral, ho ha de comunicar, en el termini de quinze dies hàbils a comptar de la data de l'acte públic de recompte de signatures, a la Sindicatura i li ha de trametre els plec de signatures i les certificacions indicant el nombre total de les considerades vàlides.

4. La Junta Electoral un cop comprovat el compliment dels requisits exigits eleva a la Sindicatura un certificat acreditatiu del nombre de signatures vàlides i elimina els plec de signatures que es troben a les seves mans.

Article 13

Control del procediment

Correspon a la Junta Electoral vetllar per la regularitat del procediment de recollida de signatures.

Article 14

Tramitació de la proposició de llei

1. La tramitació parlamentària s'ha de fer d'acord amb el que estableixen les disposicions del Reglament del Consell General que regulen el procediment legislatiu, sens perjudici de que especifica aquesta Llei.

2. La comissió legislativa corresponent, una vegada tingut el debat de totalitat, si s'aprova de tramitar la iniciativa legislativa, pot escoltar les persones que representen la comissió promotora, en els termes que estableix el Reglament del Consell General per a les compareixences de ciutadans i organitzacions socials, abans d'obrir el període de presentació d'esmenes a l'articulat.

3. La comissió promotora pot fer arribar a la Sindicatura propostes o queixes relatives a la tramitació de la iniciativa. La Sindicatura, una vegada escoltada la Junta de Presidents, ha de respondre a la comissió promotora en el termini de quinze dies a partir de la recepció de les dites propostes o queixes.

Article 15

Manteniment de la iniciativa en cas de dissolució del Consell General

1. La iniciativa legislativa popular que s'està tramitant en el moment en què es dissol el Consell General continua la tramitació en la nova legislatura.
2. No es pot exigir en cap cas que es torni a acreditar el compliment dels requisits que estableix aquesta Llei ni que es tornin a presentar les signatures.
3. La Sindicatura, d'acord amb la Junta de Presidents, acorda el tràmit a partir del qual s'ha de reprendre el procediment legislatiu. Si acorda de tornar a començar el procediment i tenir un nou debat de totalitat, aquest debat s'ha de fer en els tres primers mesos hàbils del primer període de sessions.

Article 16

Indemnització per despeses

El Consell General ha d'abonar a la comissió promotora una compensació, a càrrec del seu pressupost, de fins a un euro per signatura, amb el límit màxim de 5.000 euros, per les despeses degudament acreditades, sempre que la Sindicatura admeti a tràmit la seva proposta i que aquesta proposta tingui el suport del nombre de signatures que estableix l'article 3. Tenen la consideració de despesa acreditada sense necessitat de justificació fins a un 10% de les despeses efectuades. El Consell General pot revisar periòdicament aquesta xifra.

Article 17

Atorgament de bestreta

El Consell General pot acordar l'atorgament d'una bestreta no superior a 2.000 euros per cobrir les primeres despeses de la recollida de signatures a petició de la comissió promotora, que n'ha de justificar la destinació.

Disposició addicional primera

Signatura electrònica en la presentació de la iniciativa

El Govern, per facilitar la signatura electrònica en la presentació de la iniciativa legislativa popular, ha d'aprovar les normes adequades per garantir l'eficàcia i la seguretat d'aquest mitjà telemàtic.

Disposició addicional segona

Legislació aplicable a l'emissió de resolucions i a les notificacions

La legislació sobre el règim jurídic de les administracions públiques i el procediment administratiu s'apliquen a l'emissió de les resolucions i les notificacions corresponents a què fa referència aquesta Llei.

Disposició final primera

Modificació de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional

Es modifica l'article 85 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional que queda redactat en els termes següents:

“Article 85

Per mitjà del recurs o procés d'empara, el Tribunal Constitucional garanteix **a la ciutadania**, com a instància jurisdiccional superior, els drets reconeguts en els capítols III i IV del títol II **i en l'article 58.2** de la Constitució, llevat del dret a què es refereix l'article 22 d'aquesta”.

Disposició final segona

Desplegament i compliment de la Llei

El Govern ha d'aprovar el desenvolupament reglamentari de la Llei en el termini màxim d'un any des de l'entrada en vigor de la Llei.

Disposició final tercera

Entrada en vigor

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de la seva publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.